

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 33.

Šibenik, 1. rujna 1923.

God. III.

Sistematsko vrijeđanje i izazivanje.

Naša veliko-srpska gospoda, va-
ljani su političari i umiju, da svoje
ciljeve, koji, prema nama Hrvatima
sa bratskog i moralnog gledišta ni
malo nijesu lijepi, zaognu plaštem
jugoslavenskog nacionalizma i visoke
kulture. Redovito to čine pod egidom
bratske ravnopravnosti i narodnog je-
dinstva, da kasnije, proračunanim
podmetanjem proturđavnih i anacio-
nálnih tendencija protivnicima svojih
ciljeva, prikažu svoj postupak oprav-
danim i postulatom zdravog razuma
svakog prijatelja ove države.

Ovo posljednje, podmetanje protu-
državnih i anacionalnih tendencija
protivnicima svojih veliko-srpskih ciljeva,
njihovo je omiljelo oružje, i danas,
nakon pet godina opstanka naše za-
jedničke države, po njihovom kaziva-
nju, ova je puna špiunskih organiza-
cija i revolucionarnih četa, a u slavu
uspomene austrijskih česara, drže se
kongresi i proslave, podiže nesavjesna
hajka i zločinačka agitacija na Srbe i
pravoslavnu crkvu. U tomu, po njih-
ovom kazivanju osobito prednjači
katoličko, skoro uvijek anacionalno
svećenstvo i katolička štampa.

Ipak ovakav način borbe, ovakovo
argumentiranje opravdanosti jednog
postupka ili nekih ciljeva nije dokaz
nekakve visoke kulture, u znaku koje
oni nastupaju, a još manje vjerske
snošljivosti i širokogrudnosti, čega su
im neprestano puna usta. Ova vjerska
nesnošljivost i tjesnogrudnost gos-
pode srpskih šovinista, frapantno
izbija u njihovom konstantnom isti-
canju agresivnosti katoličke crkve, što
poprima značaj ignorantstva i bez-
očnosti, kada oni, koji ničim nijesu
dokazali, da su sposobni biti objek-
tivni, kao pripadnici druge vjerois-
povjesti, ističu nekulturu i nesocialnost
katoličke crkve i izlaze pred javnost
tvrdnjom, da je katolička crkva jedan
od krivaca svijetskog rala i posljedica,
koje je ovaj sobom donio.

Danas, u doba poznatih humanih
nastojanja poglavara katoličke crkve,
pa i prema pripadnicima same prav-
oslavne vjeroispovijesti, izlaziti pred
javnost sa nesocialnošću katoličke
crkve, znači ili biti ograničen, ili do
skrajnosti bezočan. Jedno od to dvoje
izbija još jasnije kod takove tvrdnje
tih ljudi, uoči li se onaj blagotvorni
utjecaj katoličke vjere, koji ova vrši
na svakom koraku privatnog i javnog
života, baš u ovo posljednje vrijeme
moralne trulosti i društvene rastrova-
nosti.

Ali da, katolička crkva i katoličko
svećenstvo je ne putu izvjesnim pla-
novima, pa ne smeta, da ne štogod i
slaže, podmetne, što ne stoji. Akcija
Benedikta XV. za izmirenje naroda za
vrijeme rata i stotine drugih, ovoj
akciji sličnih primjera, kojih se može
naći u katoličkoj crkvi, da se i zabo-
ravi, ne smeta; samo da se i jedan

dio odgovornosti za svjetski rat,
odnosno, patnje srpskog naroda u
ovom ratu uzmogne baciti na kato-
ličku crkvu i katoličko svećenstvo.
Lakše bi se mogao opravdati nesa-
vjestni postupak, koji se u ovoj
državi provodi prema katolicima i
katoličkom svećenstvu, te propaganda
za otpad od nekulturnog katolicizma.

Nu, naši veliko-srbi, kao da su
hude sreće u svom nastojanju. Još se
nije bilo ni stišalo ono velebno reli-
gično uzbuđenje pučanstva ovog
kraja prigodom slavlja Bl. Gospe od
Vrpoljca, koje ih je toliko zbunilo, a
ono se događa neposredno iza toga
jedno, još velebnije religiozno slavlje
svoga hrvatskoga naroda u srcu Hr-
vatske, našem bijelom Zagrebu. To
je dokaz, da hrvatski narod predobro
zna, što je njemu katolička vjera. Što
pak drži o svom svećenstvu, kazat
ćemo sa riječima odvjetnika dra Ma-
tije Belića, koje je ovaj izrekao na
Euh. Kongresu pred čitavim hrvatskim
narodom i kulturnim svijetom:

„Povjest hrvatske kulture — htjeli
to nekoji priznati ili ne — svojim
najvećim dijelom je povjest katoličkog
hrvatskog svećenstva. Sjetimo se sa-
mo, da su prije mnogo stoljeća izas-
lanici crkve donijeli nama pismo i
prvu vezu sa ostalim civilizovanim
svijetom, da je vijekovima kod Hrvata
bilo samo ondje obrazovanosti, gdje
su crkveni redovi osnovali svoje za-
vode, da su za dugotrajnoga turskog
ropstva jedino svećenici, a nikakova
druga inteligencija, narod uzdržali u
svijesti, školovali ga, uz njega vjerno
stajali i s njim sudbinu dijelili; da
su prošloga stoljeća u teškoj borbi
za nacionalni opstanak uz rijetke i
izuzetne slobodne inteligente, sveče-

nici gotovo svi bezizuzetno časno
ustrajali na narodnoj strani. Hrvatskom
preporodu bili su preteče katolički
svećenici, a najmarkantniji tip njihov.
biskup Vrhovac bori se u saboru za
pravo hrvatskoga jezika, otvaru knji-
žnice i osniva tiskaru za izdavanje
hrvatskih knjiga i novina. Što bi pre-
ostalo hrvatskom narodu od ideja
Gajevih, da nije bilo biskupa Stross-
mayera, kanonika Račkoga i plejade
drugih svećenika učenjaka, povjesni-
čara, arheologa, bez njihovog sveučil-
lišta, bez njihove akademije znanosti
i umjetnosti, bez društva sv. Jeronima?
Šta bi hrvatska Istra bez biskupa
Dobrića, a hrvatska Dalmacija bez
svećenika Pavlinovića?“

Imajući sve ono pred očima, ne
može čovjek biti Hrvat, a da s gau-
šanjem ne odbije takove ispađe protiv
katoličkoj crkvi; ne mora čovjek biti
Hrvat, da ne prizna te zasluge kato-
ličkog svećenstva po kulturni i nacio-
nálni razvitak hrvatskog naroda. Do-
voljno je, da je čovjek pošten i pri-
zdravom razumu,

Gospoda oko „Dalm. Radikala“
kao da nijesu ni jedno od to dvoje,
kada to ne uviđaju i na tako infaman
način, kao pripadnici druge vjerois-
povjesti, ispadaju protiv katoličkoj crkvi
i katoličkom svećenstvu. I previše
javno pokazuju ovakvim svojim ispa-
dima svoje veliko-srpske planove. da
bi ili se moglo smatrati valjanim po-
ličarima, jer je svakomu očita nji-
hova namjera: Treba naime u hrvat-
skom narodu stvoriti neraspoloženje
prema katoličkom svećenstvu i kato-
ličkoj crkvi. Kada se to postigne, onda
je olakšano nastojanje, da se zalutala
djeca srpskog naroda, kojima je Au-
strijia sugerirala hrvatstvo, privedu u
krilo svetog pravoslavlja, a kao takovi
pravovjermom srpstvu.

Samo, da se gospoda ne prevare
u ručunu.

Zadružni Savez i „radikali“.

Po jednoj vijesti iz Splita amo
dobačenoj u „Dalm. Hrvatu“, gg. dr.
Beraldi et comp., protiv kojim ustaje
zdravi dio našeg zadrugarstva, pret-
vorše se u radikale. Do sada smo
mislili, da je g. Beraldi tobože van-
strančar, Antičević demokrat-orjunaš,
Marušić između njih dvoje, a Kunjašić
da koleba, dok se Buratović javno pri-
kazuje kao demokrat, skupljajući pu-
nomoći i nudeći za njih svako blago
božje. Sada su ovi svi radikali. Mo-
guće, ali to moraju biti radikali svoje
vrste; ne naime oni iz uvjerenja obzi-
rom na nacionalno ili vjersko gledi-
šte, već radikali iz interesa, prostog
egoizma. Valjta gospoda predviđaju,
da se približuje kovac njihovog paša-
luka na Zadr. Savezu, pa se nadaju,
da bi se na istom mogli zadržati s
pomoću vlasti, koju danas imaju u
rukama radikala. To moramo pretpo-
staviti, jer Srbi radikali imaju svoj
Savez srpskih zemljoradničkih zadruga-

ga, i do sada se nijesu niješali u
Zadružni Savez. Moramo opet pretpo-
staviti, da „Dalm. Hrvat“ od 18. kolo-
voza govori istinu i sa odobrjenjem
g. Beraldia, jer je tu vijest „Dalm.
Hrvat“ donio neposredno iza boravka
g. Beraldia u Šibeniku i razgovora
funkcionera Savezova sa urednikom
„Dalm. Hrvata“.

Ako je tako, što moramo pretpo-
staviti, logično bi bilo, da „Dalm.
Hrvat“, kao „jedini pravo-hrvatski
list“ u Dalmaciji, prizna rodoljubno
nastojanje pristaša H.P.S., da se
Savez riješi radikala, i potpomogne
njihovu akciju. Ali, kao što „Dalm.
Hrvat“ nije do ozdravljenja našeg
zadrugarstva i hrvatskog karaktera
Zadružnog Saveza, tako nastojanju
pristaša H.P.S. nije nikakova politička
svrha, već samo ozdravljenje našeg
zadrugarstva od ovakovih parazita,
kao što su novopećeni radikali. Oni
su radosni, da u svom nastojanju ni-

jesu osamljeni, već sebi uz bok gla-
daju prijatelje ozdravljenja Zadružnog
Saveza, koji su pristaše drugih stra-
naka. I pristaše tobože, jedino hrvat-
ske Radićeve i Drinkovićeve stranke
bolju bi uslugu učinili hrvatstvu Dal-
macije, da se nadu uz bok prijatelja
našeg zdravog zadrugarstva, nego da
svojim postupkom među zadrugare
uvode zabunu. Ali, dva su oprečna
pojma: interes zadrugarstva i nasto-
janje uredništva „Dalm. Hrvata“.

ŠIBENIK, 1. rujna.

Bavljenje Radića u inozemstvu još
je središte svega našeg političkog
života. Dok novine blize Radiću do-
nose vijesti o uspjesima Radića u
stvaranju veza sa uglednim ličnostima
engleske javnosti, novine protivne
Radiću donose vijesti o potpunom
neuspjehu Radićeve akcije. Svakako
nervozno držanje vladinih krugova
nešto znači. Ministar Janković i Ljuba
Jovanović uložili silan trud, da sebi
privuku Slovence, a dolaze vijesti, da
to kane i sa bosanskim muslimanima.
Kada bi to radikalima uspjelo, da sebi
privuku Slovence i muslimane, Radi-
ćeva bi akcija u inozemstvu bila pa-
ralizovana, do čega izgleda, radikali
mnogo drže, kada za tu uslugu
nude Slovincima autonomiju, i po-
vratka crkvenih dobara. Koliko će u
tom uspjeti, otkrit će nam skoro bu-
dućnost.

Na jugu naše države, u Makedo-
niji kao da slobodno provedeni
općinski izbori nijesu dobro djelovali.
Nakon krvoprolića u Kosovskoj Mi-
trovici odnošaji između Srba i Turaka
su znatno zaostreni. Među Turcima se
pojavi pokret za iseljenje zbog zu-
luma, koji se nad njima provodi. S
druge opet strane čete makendostvu-
jućih sve češće upadaju preko naših
granica, da se doseljenci iz prečan-
skih krajeva, u ovim predjelima sma-
traju ugroženim, te se i među njima
javlja pokret, za povratak u staru po-
stojbinu. Tako u našoj državi lična
obezbjedenost ide s dana na dan na
gore, a mjerodavni krugovi, mjesto
da tome traže lijeka pametnom i pa-
triotskom upravom, oni snivaju mjere
proti Hrvatima. Bojimo se, da će na
koncu svršiti, kako i rade.

Kako ima srpskih državotvoraca,
tako imamo i mi Hrvati naše državo-
tvorce. Tko nije uz Radića i dr. Dri-
nkovića, taj uopće nije Hrvat i nije
vrijedan, da je živ. Zanimljivo je što
če sada naši jedini Hrvati u Dalma-
ciji, kada je dr. Drinković izbačen iz
Hrvatske Zajednice i Hrvatskog Bloka.

Riječko je pitanje pred riješenjem;
jučer 31. kolovoza istekao je rok,
koji je talijanska vlada bila dala
jugoslavenskoj paritetnoj komisiji, da
se ovo pitanje riješi. Dnevne novine
javljaju, da je g. Pašić tražio u ovom
pitanju pomoći kod francuske vlade,

ali bez uspjeha. Dapače se javlja, da je ministar vanjskih posala Čehoslovačke republike g. Beneš intervenirao kod naše vlade u korist Talijana. Međutim o čitavoj ovoj stvari javnost je površno informirana, budući mjerodavni krugovi uskraćuju sve detaljne informacije. Svakako se može računati sa sigurnošću, da će mlavošću naše vlade pitanje Rijeke biti po nas nepovoljno završeno, a u smislu naše vijesti u zadnjem broju.

Redukcija se činovnika svom parom provodi u znaku veliko-srpske državnosti, otpuštanjem većim dijelom hrvatskog činovništva. Tipičan je primjer provadanje ove državnosti, redukcija činovništva na državnom uzornom rasadniku u Čibači kraj Dubrovnika. Kod ovoga je bilo namješteno pet činovnika, od kojih je jedan bio Čeh i dva Hrvata sa kvalifikacijama, dva Srba kao podčinovnici, odnosno poslužnici. Redukcija je svršila tim, da su ovaj Čeh i dva Hrvata bili otpušteni, a zadržani ona dva Srba, od kojih je jedan imenovan i za upravitelja rasadnika. Radikalne novine najavljuju još odlučniju redukciju.

Domaće vijesti.

Izgradnja bakarske luke. Uspostavom pomorskog prometa, bakarska je luka ponovno oživljena. Inicijativom gradskog poglavarstva grad se uređuje, ulice i ceste popravljaju, a privatni poduzetnici uređuju obalu. Osobito se očekuje veliki razvitak Bakra i bakarske luke izgradnjom željeznice između obale i bakarske stanice. Engleski pukovnik Davis je već položio jamčevinu od 100.000 funti šterlina, te se dan po dan očekuje izdavanje koncesije od strane vlade.

† **Milan Ogrizović.** Poznati pisac „Hasanaginice“ i hrvatski književnik Milan Ogrizović umro je u Zagrebu od otrovanja krvi.

Atentat na dra Spahu. Na 23. kolovoza ov. g. u prostorijama muslimanskog društva El-Kamera u Sarajevu bacio je nepoznat individuum bombu na dra Spahu i tajnika Jug. Musl. Organizacije. Životom nije niko nastradao.

Sva je kršćanska kultura danas na katoličkoj štampili

.. PODLISTAK ..

Rezolucije euhar. kongresa.

Euharistija i Crkva.

1. Prvi opći euharistijski kongres u Zagrebu svečano ispovijeda živu vjeru u presv. Sakrament Tijela i Krvi Isusa Krista i zanosno veliča Božanskog Spasitelja, što je svojoj Crkvi ostavio neizmjenjiv dar presv. Euharistije.

2. Iz dna duše zahvaljuju tisuće Hrvata sabranih na ovom kongresu iz svih hrvatskih krajeva, što je vječni kralj Isus Krist pozvao i hrvatski narod u svoju katoličku Crkvu; zahvaljuju što Bog-čovjek milostivo prebiva pod prilikom kruha u sredini svoga naroda; zahvaljuju, što Božanski Spasitelj svaki dan na nebrojenim mjestima hrvatskih zemalja obnavlja spasnosnu žrtvu sv. Križa; zahvaljuju, što dobri Isus hrani svoj mili hrvatski narod svojim Tijelom i svojom Krvlju.

3. Hrvatski katolički narod, što ga ovdje dostojno predstavlja ogromno mnoštvo njegovih vjernih sinova i kćeri,

„Jedan nečuveni škandal“.

U savezu sa našim današnjim prvim člankom, koji je u ostalom imao izići u predzadnjem broju, ali je morao izostati zbog pomanjkanja prostora, opaziti nam je, da je „Dalm. Radikal“ u svom broju od 29 kolovoza ov. g. pod naslovom „Slučaj brata Kotaraša u Kninu“, požalio, što se je zaletio i dao prigodu, svojim istovjetovanjem sa zločincima u Kninu, da ga konačno u pravom svijetlu upozna pošena i objektivna javnost. On to nastoji ispraviti, ali ipak tako kratko, da se iz ovog njegovog članka opaža isto, što iz nekadašnje njegove notice „Inaident u Kninu“. Ne sa gledišta poštenja i morala, ne sa gledišta karakteru, ne ni sa gledišta političko-upravnog, već sa gledišta, da nije časno po junaka, da meće svoje časne ruke na rdu, „Dalm. Radikal“ osuđuje taj događaj 12 dana poslije, nego se je zbio.

Nemamo ništa proti tomu, da „D. Radikal“ smatra za svoje uzor junake, kninske bandite, ali mislimo, da bi, kao javno glasilo, opravdavajući njihov divljački napadaj na goloruke katoličke redovnike, ipak morao biti konkretniji u svojim frazama o izrodstvu i radovanju O. Kotaraša nad tragičnom smrću Onizima Popovića. Zašto „D. Radikal“ ne bi kazao u čemu stoji izrodstvo o. Kotaraša i malo bolje osvijetlio tragični slučaj O. Popovića? Nije li možda ovoga denuncirao o. Kotaraš ili koji drugi katolički svećenik? Ali „D. Radikal“ to ne će učiniti, jer njemu nije do istine i do kulturne zadaće jednog javnog glasila, već do policijskog i provokaterskog podmetanja i izvrčanja činjenica, da može na tomu oslanjati svoju veliko-srpsku politiku i opravdati današnji veliko-srpski režim.

Kad njemu ne bi bilo do toga, ne bi on dnevno vrijeđao najmilije svetinje svakog katolika, Hrvata; ne bi on u dnevna politička natezanja bez razloga uvlačio prvake katoličke crkve. „Dalm. Radikal“ dobro zna, tko vodi brigu oko „Narodne Straže“, i dovadanje u vezu sa našim listom presvj. biskupa, ima samo tu namjeru, da se i opet može okomiti na njegovu svijetlu osobu. Naši urednici i previše cijene blagoslov svećenika, da bi ovoga tražili za sitna, a prisiljeni natezanja sa „D. Radikalom“, oni su toliko sa-

mostalni, da su sposobni sami dati našem listu pravač, koji danas zastupa. Ako „D. Radikal“ mjeri svojim laktom, onda je nešto drugo. Mi dobro poznamo tu mjeru, ali za to ipak ne istovjetujemo njega sa pravoslavnim crkvom, pravoslavnim episkopom i pravoslavnim svećenstvom. Ne istovjetujemo, jer višu pažnju posvećujemo izgrađivanju naše nacionalne i kulturne ideologije, za koji rad ni jedan pošten i objektivni čovjek ne može kazati, da služi planu trovanja i razdraživanja katoličkih masa. Ako je trovanje i razdraživanje katoličkih masa, konstatiranje poznatog događaja u Kninu, protuhrvatskog i protukatoličkog pisanja jednog srpsko pravoslavnog lista, kao što je „Dalmatinski Radikal“, što je onda takovo pisanje, takovo postupanje srpsko-pravoslavnog elementa. Ili valjda i „Dalm. Radikal“ misli sa onom svojom pravjernom gospodom, koja kaže: pa što vi Hrvati, katolici hoćete? Vaši svećenici govore misu, niko ih u tom ne spričava, vi javno možete ići u procesije, vaše crkve niko ne otmilje. Ako je to, onda bi „D. R.“ morao to unapred reći. Fraze o željkovanju vijesti o pobjedama Dakla, rušenju pravoslavnog hrama i bacanju dubra na pravoslavne prosekije, koje su jedino sredstvo borbe „D. Radikala“, više ne upaljaju, otrcane su postale.

„Dalm. Radikal“ morao bi poseći za boljim argumentima, kojima će opravdati zločinački napadaj u Kninu i svoje provokatersko nastojanje. Ovakvo čitavo njegovo držanje i pisanje samo to postizava, da se i njegov postupak mora okrstiti kao jedan nečuveni škandal.

hajka na financijsku stražu.

Kod nas su u zadnje vrijeme otkrivena neka kriomčarenja. Ima ljudi, koji valjda misle, da toga nema u našoj državi, nego samo ovdje. Ili zaboravljaju na dnevne afere, kriomčarenja, pronevjeranja u raznim nadležstvima, koja se događaju u Srbiji, Beogradu. I onda, kada se nešto takova dogodi u našim krajevima, onda se diže hajka na tobože crno-žute namještenike, to jest naravno na Hrvate, kao da su oni krivi kriomčarenju. Ova hajka služi kao dobar razlog

sumnjičenja i teških progona pojedinih Hrvata službenika, koji savjesno i pošteno vrše svoju dužnost.

Strančarstvo, koje je na žalost postalo pravilom naše javne uprave, služi se sredstvom općenitih sumnjičenja, da neke uzvisi na račun drugih, koje se hoće, da ponizi i uništi. Tako pri otkriću kontrabande u Blicam priznaje se zato sva zasluga odijelnom upravitelju Marku Madjariću prebma su prvi otkrili taj kontrolband podpreglednici Baričić i Božo Madjarić, koji su prvome kao starešini prijavili slučaj. Zašto onda ova hajka? Treba nižim pošto potopiti svaku zaslugu, premda svi skrupolozno vrše svoju dužnost. Znaju naime, da bi se svaki njihov eventualno i slučajan propust izrabio proti njihima, bez obzira na njihovu obitelj, nastojalo ih se baciti na ulicu. To je u stvari bratski postupak izvjesnih krugova. Diže se hajka na niže službenike i Hrvate, da se zabašure glasine, koje stižu o skandaloznim aferama iz „Piemonta“ Jugoslavije. A to, kako nije pošteno tako nije ni patriotsko.

Naši dopisi.

Knin, 20 kolovoza.

(Veliko-srpsko naslije u Kninu.) —

U četvrtak, 16. kolovoza, u Kninu, staroj prijestolnici Hrvata, zbio se je gadni zločin, koji vjerno prikazuje unutarnju ličnu slobodu građana ove države. O. Mijo Kotaraš je u Kninu od srpske mafije zaplotnjački isčekan i sramotno napadnut. Kad se je u društvu sa župnikom Potravlja, o. Anđelom Frankićem, bivšim nar. posl. M. Milanovićem i glavarom sela Potravlja M. Bilandžićem ukrao u auto za Gračac, da prisnstvuje velebnem euharističnom i katoličkom slavlju u Zagreb-Ljubljani. Čim se ukraše, banda od dvadesetak zločinaca, predvođena braćom Pokrajc, nasrnula je na auto. Štapovima i kamenjem porazbijaše stakla auta, te sasušu kišu jaja i pomidora na putnike, između kojih je bilo čeških gospoda i 3 šibenčanke. Svi putnici od glave do pete bili su izmazani jajima i pomidorima, a Kotaraš i Bilandžić na dva mjesta, kamenom zamotanim u papr ranjeni u glavu. Borba je u autu trajala 20 časa, uz vrisak i plač čeških iznečišćenih gospoda. Za vrijeme ove borbe presvj. biskup dr. Mileta je bio

čemo slušati sv. Oca papu, jer ima od Krista Gospodina vlast vezati i rješavati cijelu Crkvu, da čemo ga štovati i ljubiti kao svog oca. Zato i ne čemo dopustiti da se papa, biskupi i svećenici pogrdjuju, te im se otima ugled, koji im je potreban, da bez smetnje vrše svoje božansko zvanje.

6. Dobro znamo, da valjanost svećeničkoga djelovanja zavisi od toga, da svi svećenici budu uzor kršćanskih kreposti. Zato od svega srca molimo Boga, da bi njihov život odgovarao uzvišenom zvanju njihovom. I sav narod pozivamo, neka se revno i postojano moli za svećenstvo, neka osobito kod sv. mise moli presv. Srce Isusovo, da bi bili naši duhovni pastiri vazda svećenici po srcu Božjem.

7. Euharistijski kongres veoma žali, što su se u zadnje vrijeme neki katolički svećenici odmetnuli od sv. Crkve, pa ih ljubezno poziva, neka muževno priznaju svoju zabludu, neka poprave sablazan, što su je dali narodu, neka prestanu rušiti vjersko jedinstvo hrvatskoga katoličkoga naroda te se vrate u krilo blage majke Crkve.

8. S velikom bojazni gledamo kako silno pada broj svećeničkog po-

mlatka u našim biskupijama. Da nam se Otac nesbeski smiluje, pozivamo sav narod, neka po starom kršćanskom običaju Bogu prikaže kvatrne poste zajedno s molitvama, da nam Svemoguću udijeli dovoljan broj dobrih svećenika. Napose još preporučamo, da se vjernici u ovu svrhu pričeste svaku prvu nedjelju u mjesecu na čast presv. Srca, a kada se obavlja klanjanje u pojedinim župama, neka srdačno mole Isusa u presv. Sakramentu za svećenički podmlatak.

Čestite kršćanske obitelji neka budu uvjereni, da je za njih najveća čast, ako uzgoje svoje najposobnije sinove za svećenike i to, koliko je moguće svojim troškom. A idealne mladice poziva hrvatski katolički narod, neka se posvete svećeničkom staležu i kreposnim životom i čestim primanjem sv. Sakramenta priprave za svoje veliko zvanje, u kojem će najviše koristiti svojoj domovini. No euharistijski kongres je uvjeren, da će biti tada dovoljan broj dobrih svećenika, kad u narodu i napose u obiteljima zavladala kršćanski duh i kršćanski život.

u I. razredu auta, te mu se nije ništa dogodilo.

Pred ovom razbojničkom bandom morao se O. Kotaraš i njegovi suputnici skloniti u hotel „Knin“, gdje se je odigrao drugi čin ovog infamnog nasilja. Tri put su napadači jurili na sobu, da je otvore i svoj zločin dovrše, ali im uza svu neiskrenost gospodara hotela nije uspjelo, hvaleći snazi napadnute četvorice, koji su morali iznutra držati vrata, da ih ne provale.

Kad su o. Kotaraš i suputnici, pod pratnjom petorice oružnika popodnevnim vlakom krenili za Split, bilo je šta vidjeti. Masa od 300 pravoslavni Srba uz užasne psovke i ogavne riječi, čekala ih je na kolodvoru. Bio je toliki i taki bjes, da je željeznica morala krenuti pet časa prije, poslije nego su zločinci porazbivali sva stakla na vagonima. Kad je sva ta bjesna masa jurila na željeznicu, da kidiše na život nevinih ljudi, oružnici napokom zapucaše u zrak. Kamenje je ranilo i 2 vlakovođe. Pa kao da je i to bilo malo, trojica su se od ove dične družine ukrcali u vlak i više puta na silu pokušali da provale vrata kupéa, u kojem su se nalazili o. Kotaraš i drugovi. Tek se na junačkom Kosovu iskraše neobavljena posla. Ovako se je zbio ovaj gadni zločin u Kninu; ovako napadoše našeg odlučnog i neustrašivog borca hrvatskih prava o. Kotaraša, u po biela dana, bez ikakova razloga. Zašto? Da on katolički svećenik i neustrašivi Hrvat, ne prisustvuje katoličkom i hrvatskom slavlju! Nek znadu pravoslavna srpska braća. da je ovakav njihov napadaj na katoličke svećenike i čelične Hrvate samo na njihovu sramotu, a naš će narod znati, da cijeni rodoljubno držanje svoga svećenstva, kojemu će plaća biti još viša odanost i privrženost njegovog naroda.

-skij.

Gradske vijesti.

Povratak učesnika. Iza svršetka euh. kongresa u Zagrebu i katoličkog u Ljubljani učesnici iz našeg grada, kroz ovu nedjelju vraćali su se u pojedinačkim grupama svojem domu. Glavna grupa učesnika sa preč. kan. Tambača na čelu, povrtila se je u petak parobrodom „Kosovo“. Svi su učesnici puni oduševljenja za katoličku stvar i ne mogu, da se nahvale velebnosti ovih manifestacija katoličke misli hrvatskog i slovenskog naroda. S opravdanjem se sada očekuje više ljubavi i razumijevanja za katoličku akciju i u našem gradu, u čemu će bez dvojbe, ostalom građanstvu prednjačiti oni, svjedoci velebnoga djela, što ga je u Zagrebu i Ljubljani stvorila katolička organizacija, odnosno katolička akcija.

Na Malu Gospu bit će dva izvanredna vlaka za Vrpoljac. Prvi u 4 sata izjutra, a drugi u 10 s. pr. podne. Zadnji se vlak iz Vrpoljca vraća u podne.

Francuski poslanik kod beogradske dvora g. K. Simon stigao je dne 26. ov. mj. u 2. sata po podne u naš grad, u pratnji svog tajnika g. Richarda. Bio je dočekan od predstavnika gradskih i političkih vlasti, a na večer priredio mu je u počast opć. upravitelj g. dr. Rajević u prostorijama Sokola svečane dine, na koji su bili pozvani i odličniji predstavnici političkih grupa i mjesnih ureda. Dine je ispaio iznad svakog očekivanja, što se ima zahvaliti izvršno priređenim jelima braće Frleta. Sutra dan je g. poslanik razgledao znamenitosti grada, preveo se do slapova Krke, te do

naše Jadrije, koje nije mogao da se nahvali. Istakao je, kako se malo nezlaži tako divnih prirodnih položaja, kao što je onaj Jadrije. Na večer je prosljedio put za Split.

† Josip Karagjole pok. Ivana umro je u 29. g. života nakon duge bolesti na liječenju u Sloveniji. Pokojnik je bio dobar i izgledan mladić, te ostavlja lijepu i ugodnu uspomenu, kako u obitelji i kod rodbine, tako kod svih prijatelja i znanaca. Bio pokojniku pokoj vječni, a njegovoj obitelji i rodbini naše saučesće.

Promjena općinske Uprave. Odlukom Splitske Oblasti od 23. kolovoza ov. g. Br. 426/23. V. Z. riješen je službe opć. upravitelj d. r. Rajević, a uprava se općine povjerava međustranačkom odboru od 11 lica. Od ovih 11. lica, šestorica je zemljoradnička, dvojica Radić-Drinkovićeve grupe, po jedan Radikalne, Demokratske i Pučke stranke. Predstavnicima su zemljoradnika: Ante Blažević, zem. sudb. savj. u m., njegov zamjenik Jere Sunara Markov, posjednik; Dane Škarica Ivišin, posjednik, njegov zamjenik Dujo Maričić pok. Mata, posjednik; Stipe Panjkota Šimin, težak, njegov zamjenik Paško Zaninović pok. Mate; Luka Blače pk. Krste, njegov zamjenik Jerko Rakić pk. Vice, zidar; Mate Šupe pk. Jure posjednik, njegov zamjenik Jakov Grubišić, zidar; Vice Guberina pk. Ante, posjednik, njegov zamjenik Josu Bujas Keč Ivin, težak. Predstavnik je Demokratske stranke Marko Jęžina upravitelj realne gimnazije, njegov zamjenik d. r. Vinko Smolčić, odvjetnik. Predstavnik je Pučke stranke Vladimir Kulić, industrijalac, njegov zamjenik d. r. Ante Živković, odvijetnički kandidat. Predstavnicu su Radić-Drinkovićeve grupe Mate Živković pok. Ante, trgovac, njegov zamjenik Marko Mandić Nikin, posjednik - Konjevrate; Jakov Zaninović pok. Ante, trgovac, njegov zamjenik Ivica Škarica pk. Petra, posjednik. Predstavnik je Radikalne stranke Simo Matavulj, industrijalac, njegov zamjenik Niko Kalik, posjednik. U nedjelju, 2 ov. mj. u 10 s. pr. podne konstituirat će se ovaj odbor; nakon čega će isti preuzeti Općinsku Upravu.

Dar Jadriji. Tvrтка Jakov Cukrov (lijevaonica zvonova u Splitu) darovala je našem kupalištu Jadrija jedno vrlo fino izradeno zvono. Ono se nalazi u izlogu gosp. A. Frue na ogled građanima, a ujedno i kao primjer građanske ljubavi prema svom rodnom kraju.

Doprinosi u fond „Jadrije“. Da počaste uspomenu blgp. dra Đorđa Berroša (Lovrana): Ćesar Rupčić din. 10; Miran Ivanišević din. 10. Da počaste uspomenu Ivana A. Tilića trg. u Splitu: Marko Jakovljević din. 50; Pio Terzanović din. 100. Da pošasti usp. Anke supr. g. dra Gaja Buiata: Josip Jadronja din. 30. Da počasti uspomenu Nika Leticia trg. Drniš: Josip Jadronja din. 30. Da počasti uspomenu Petra Kuvača (Olib): Šime Kuvač Stipin din. 50. — Uprava harno zahvaljuje i ovom prigodom, moli cij. građ. i pučanstvo cijele Dalmacije da se u časovima svoje radosti i žalosti sjeti naše lijepe „Jadrije“ pojedinim doprinosima, jer Jadrija usljed svog prirodnog položaja i ljepote može, da postane biser cijele Dalmacije.

Izgledan primjer. Prigodom dana 5. srpnja t. g. i Ćirilo-Metodskog dana odrekose se pripadajuće im pristojbine u korist društva „Šibenske Glazbe“ slijedeći glazbari: Karković Stijepan sa din. 25, Žepina Ivo sa din. 25, Grubišić Jakov sa din. 25, Opačić Uroš sa din. 50, Ćikato Nikola sa din. 50, Milović Dominik sa din. 50,

Mravak Josip sa din. 50, Bulat Ivo sa din. 50 i Solyšek sa din. 50. — Uprava darovateljima harno zahvaljuje.

Pri reformnoj realnoj gimnaziji i s njom spojenoj velikoj gimnaziji u Šibeniku počeo će školska godina 1923.—24. službom božjom dne 18. septembra o. g. i to: za učenike katolike u 9 sati u crkvi Sv. Dominika, a u 10 sati za pravoslavne u Sabornoj crkvi. Upisivanje u I. (prvi) razred obaju zavoda vršit će se dne 15. septembra od 8 sati pr. p. Iza upisa bit će prijamni ispiti. Upisivanje učenika od drugog do osmog razreda vršit će se dana 15., 16., 17. i 18. septembra od 9 do 12 sati pr. p. Prijamni, popravni, naknadni i privatni ispiti za sve razrede počinju dana 16. septembra u 8 sati pr. p. Molbe za prijamne i privatne ispite redovito bilježovane treba podnijeti Upraviteljstvu najdalje do 14. septembra. Iza svih obavljenih ispita počeo će redovito poučavanje. Svi učenici moraju biti upisani najdalje do dana 18. septembra. Iza toga roka upisat će se samo dozvolom školskog odsjeka u Splitu.

„Hrvatski Radiša“ u Zagrebu potražuje dječake za slijedeće grane trgovine i obrta: bačvara 5, brijača 8, čarapara 1, četkara 8, dimjačara 20, gostioničara 10, kottlara 1, kožara 1, košaračara 1, lončara 1, medičara 6, mesara 10, mlinara 12, opančara 3, pekara 68, staklara 8, tesara 1, užara 18, vrtlara 5. Tvornice trebaju: bičeva 3, češljeva 2, cementa 1, kemičkih proizvoda 2, lijevaonica željeza 4, dok za poljoprivredu trebaju 30. dječaka. U koliko naša javnost nije upućena u važnost posredujuće uloge „Hrv. Radiše“, upozoriti nam je, da „Hrv. Radiša“ osim namještanja svojih pitomaca, posreduje i za ostale šegrete, te svaki onaj, koji od gornjih zanata želi koje namještanje, neka se pismeno obrati na „Hrv. Radišu“ — Trg N. 4. pozivom na naš list.

Na neizvjesnost cijena električne struje neprestano nam stižu tužbe iz građanstva. Vlasti su bile obećale intervenirati, a vlasnik bar siromašnijim slojevima i činovnicima sniziti cijene, ali od toga sve do danas ništa. Pita se građanstvo, koji je uopće bio razlog povišici električne struje za 100%, kada vlasnici elek. centrale nijesu niti za 10% povisili plaću svojim namještenicima.

Priposlano.

Gospodinu

Špiri Ćakiću Uredniku „Dalm. Radikala“

Šibenik.

U Vašem listu „Dalm. Radikal“ br. 112. donijeli ste vijest, u pogledu napadaja na me pod naslovom „Incident u Kninu“, posve netačno. Prema propisima § 19. tiskovnoga zakona tražim, da uvrstite u vašem listu slijedeći:

I s p r a v a k :

1. Nije istina, da sam bio napadnut samim jajima, već sam bio napadnut i kamenjem, dapače sam i kamenom u glavu bio ranjen.

2. Nije istina, da sam ja kninski „odrod“, niti je istina, da sam bilo kad crnio i napadao svoje rodno mjesto Knin.

3. Nije istina, i puka je izmišljotina, da sam ja godine 1914. prigodom strijeljanja Onisina Popovića govorio, da tako treba suditi svim Srbima, a osobito Kninjanima, koji da su zakleti neprijatelji Ćesara i Austrije.

4. Nije istina, da sam samo ja bio smetan i napadnut, već su još ujedno napadnuti i moja tri druga: fra Anggeo Frankić, župnik Potravtja, Mate Milanović, bivši zastupnik Hrvatske Pučke Stranke, glavar Maljkov, Bilandžić, tri gospode i jedan gospodin iz Šibenika, pet Ćehinja i jedan Ćeh.

Fra Mijo Kotaraš.

Ovaj ispravak pošt. O. Kotaraša bio je u propisnom roku upravljen „Dalm. Radikalu“. Zamoljeni da ga donesemo u prepisu, ako ga „D. R.“ ne uvrsti, to činimo, budući nijesmo opazili, kroz ovo vrijeme, da bi ga isti donio.

Javna zahvala.

Svim rođacima, prijateljima i znancima zahvaljujemo na sudjelovanju pri našoj velikoj žalosti, koja nas je zadesila smrću našeg dobrog i nezabojavnog sina, odnosno brata

Josipa Karagjole,

koji je nakon duge i teške bolesti, u cvijetu mladosti, preselio se u vječnost na 27. kolovoza ov. g. u liječilištu Ćolnik u Sloveniji.

Osobita hvala Udruženju ratnih invalida i Klubu zemljoradničke omladine, koji su prisustvovali zadušnica-ma za milog pokojnika.

Šibenik, 31. kolovoza, 1923.

Obitelj pok. Ive Karagjole.

"HAMBURG - AMERIKA LINIJA"

"UNITED-AMERICAN LINES INC."

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:

J. G. Drašković, Zagreb

Oprema putnika u I. II. i III. razredu sa najmodernijim parobrodima.

Izravna pruga

HAMBURG - NEW-YORK

bez prekrcavanja.

"HAMBURG - AMERIKA LINIJA"

Najbolja i najudobnija veza za JUŽNU AMERIKU.

Glede uputa obratiti se na:

Iseljeničku poslovnicu J. G. DRAŠKOVIĆ - ZAGREB

Cesta „B“ br. 3. (kraj državnog kolodvora)

ili na podružnice: u **Beogradu**, Balkanska ulica 25; u **Ljubljani**, Kolodvorska ul. 26; te na podzastupstva: u **Bitolju**, Gjurdje J. Dimitrijević i Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187; u **Velikom Bečkereku**, Dušan Lj. Mihajlović, Kralja Petra trg 4, u **Sušaku**, Jovo Gj. Ivošević; u **Splitu**, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13; u **Gružu**, Ivo Lovričević

PUTNIKE PRATI NA PUTOVANJU OD ZAGREBA DRUŠTVENI NAMJEŠTENIK.

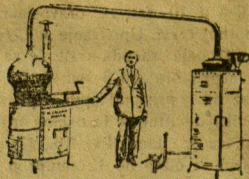
Tvornica kotlova (kazana) i bakrene robe
M. ZAGORAC - ZAGREB ILICA 182.

„Izvrnut“

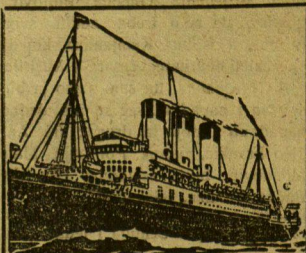

Preporuča kotao vlastitog izuma na iskretanje sa vrlo praktičnim hladnikom. — Naročito je prikladan za šljivu, vinski drop, borovicu i grožđe, jer se u čsu isprazni.

Patent kotao „ANDJELKO“

Cijenike, nacрте и objašnjenja šalje na zahtjev besplatno.

Hamburg-Južnoameričko-parobrodarsko društvo.

Najveći, najbrži i najljepši parobrodari za prevoz putnika sa sjajnim uređajem I. II. i III. razreda — odlaze:

- 9. augusta „CAP NORTE“
- 23. „ESPANA“
- 24. „TUCUMAN“
- 13. septembra „CAP POLONIO“
- 17. „LA CORUNA“
- 31. „MADEIRA“
- 4. oktobra „ANTONIO DELFINO“
- 11. „VIGO“
- 12. „BILBAO“
- 25. „CAP NORTE“
- 31. „VILLAGARCIA“
- 15. novembra „CAP POLONIO“
- 17. „ESPANA“
- 13. decembra „LA CORUNA“

iz HAMBURGA za Argentinu, Braziliju i Uruguay. Sve obavjesti daje dragovoljno i besplatno Glavno zastupstvo za Jugoslaviju: **ZAGREB, Petrinjska ulica br. 73.** Zastupstva: Beograd, Balkanska 49. Veliki Bečkerak, Svetosavska 18. Bitolj, Bankarska 12.

Novost za svaku katoličku kuću

po svim hrvatskim krajevima jest

„KRUH NEBESKI“

najnoviji i jedini molitvenik odobren od svih hrvatskih biskupa, glavni dio uređio dr. Ivan Šarić, nadbiskup vrhbosanski.

Izdalo ga Društvo sv. Jeronima u Zagrebu. Stoji 30 K, za članove 24 K. Radi kamata za uloženu glavnicu i radi općeg poskupljenja bit će od Nove godine povišena cijena na 40 K, za članove 30 K.

Dobiva se kod Društva sv. Jeronima, a uz nečlansku cijenu i u svim boljim knjizarama.

PAPIRNICI

GRGO RADIĆ

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne škole.

Igračke za djecu.

Posluga brza i solidna.

Cijene umjerene!

DROGERIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera.

zvrđuje svaku izradbu po okul. liječničkom propisu. Primaaju se popravci.

RATAR D. D.

Veletrgovina gospodarskim potrepštinama i proizvodima **Zagreb**

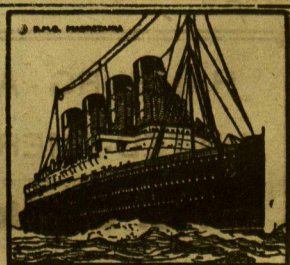
PODRUŽNICA: **SUŠAK** Tvornička ulica broj 15.

Telefon 14—59 Interurban 15. Brzovjani naslov: „RATAR-SUŠAK“ (Osnovano po Hrv.-slav. Gospodarskom društvu k. s. z. Zagreb)

dobavlja sa svojih skladišta na Sušaku, Rijeci i Bakru najpovoljnije:

Modru galicu, Sumpor

umjetna gnojiva, gospodarske strojeve i potrepštine, sjemenje, žitarice, brašno, kolonijalnu robu, stočnu hranu itd.

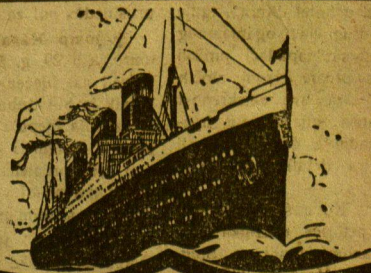
CUNARD LINE

Najbrži parobrodari svijeta. Izravni putnički tovarni i expres saobraćaj od **Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Kanadu**

4 dimjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: **Cunard Line.**

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju: **Jugoslavenska banka d. d. Zagreb B-cesta 33.** kao i naša Agencija zastupnik Josip Jadronja - Šibenik Brzovjani naslov: „Cunard Line“ Šibenik.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Straži“!

Parobrod „LEVIATHAN“

59956 Br. Reg. tona. Najmoderniji, najveći i najlüksurizniji oceanski parobrod. Najveći napori znanosti, snage kapitala i pronalaznog duha utjelovljeni su u ovom čudesnom parobrodu. — Neprisposobiva udobnost u svim razredima.

„Prva vožnja“ u New York na 7. augusta, 1923, zatim 28. augusta, 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra itd. svaki treći tjedan utorkom iz Southamptona — Cherbourga. — Sve bližje kroz dole naznačene adrese. —

BREMEN — NEW YORK

izravna veza sa sjajnim američkim vladinim parobrodima. — Ne nadkriljivi na udobnosti, čistoti i izvrstnoj opskrbi. — Brzi i sigurni brodovi.

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“ „President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahitjevatje pobilje upute i plovidbenu listinu broj 234. Zgodna prilika za otpremu robe

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju: **Beograd, Palata Beogradske Zadruga.**

Budimo novovjekni apostoli - širitelji katoličke štampe!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov *Gospobanka.* Telefon br. 16 - Noćni 87.

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Dakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije:

Sveopća zanatlijska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva preko **K. 60.000.000.**

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.